

49205203 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศึกษา

คำสำคัญ : พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ปราจีน เครื่องจันทร์ : พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มน้ำเจ้าพระยาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 16 ถึงพุทธศตวรรษที่ 19. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อ.ดร.วินัย พงศ์ศรีเพียร. 200 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์กลุ่มน้ำเจ้าพระยาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 16 ถึงพุทธศตวรรษที่ 19 โดยให้ความสนใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา รวมทั้งอธิบายถึงพัฒนาการของสถาบันกษัตริย์ซึ่งเป็นผลจากการรับวัฒนธรรมอินเดีย และสถาบันกษัตริย์ในฐานะศูนย์กลางการปกครองและพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์

ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มน้ำเจ้าพระยานั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ : สภาพทางภูมิศาสตร์ เจริญทางด้านเทคโนโลยี ความหลากหลายของประชากรและการรับอิทธิพลจากภายนอก กลุ่มน้ำเจ้าพระยาก็เป็นเช่นเดียวกับดินแดนอื่นๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีการติดต่อกับดินแดนภายนอกโดยเฉพาะอินเดียและจีน ซึ่งทำให้เกิดการก่อตั้งรัฐ ที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นเมืองท่าและมีการแข่งขันกันเป็นใหญ่มาตั้งแต่สมัยทวารวดีถึงกลางพุทธศตวรรษที่ 19 กลุ่มน้ำเจ้าพระยาผ่านประสบการณ์การเป็นทั้งรัฐเล็ก รัฐน้อยที่ไม่มีศูนย์กลางอำนาจและการเป็นรัฐที่มีอำนาจมากกว่ารัฐอื่นๆ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 16 อันเป็นช่วงที่เขมรมีความรุ่งเรืองเป็นเวลายาวนานกว่า 200 ปีในแถบบริเวณกลุ่มน้ำเจ้าพระยา ก่อนที่จะสิ้นสุดลงเมื่อรัฐสยามที่เป็นพันธมิตรกันถือกำเนิดขึ้นมาในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 18 บรรดารัฐต่างๆเหล่านี้รุ่งเรืองได้เพราะได้รับผลประโยชน์จากการค้ากับราชวงศ์ซ่งของจีน แต่ทั้งนี้พบว่าเมืองละโว้ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของอโยธยามีความเจริญรุ่งเรืองกว่าเมืองอื่นๆ ในช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 18

ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

49205203 : MAJOR : HISTORICAL STUDIES

KEY WORD : HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE CHOA PHRAYA BASIN

PRAJIN KRUEJAN : HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE CHOA PHRAYA
BASIN FROM THE ELEVENTH TO FOURTEENTH CENTURIES. THESIS ADVISOR :
WINAI PONGSRIPIAN, Ph.D. 200 pp.

The purpose of this thesis is to study the development of the Chao Phraya basin from the beginning of the mid-eleventh to mid-fourteenth centuries with emphasis on the political, economic and social developments of the central plain of Thailand. It also describes how kingship evolved as a result of Indianization and how the institution became sacrosanct through ritualistic ceremonies.

The findings of this study are as follows. The historical development of the Chao Phraya basin was influenced by many factors: geography, material advancement, mixed races, and the assimilation of external influences. Like other areas in Southeast Asia, the Chao Phraya basin was connected to the outside world, especially the Indian sub-continent and China, which contributed to the emergence of Indianized states, mostly port-cities, vying for supremacy from Dvaravati times to the mid-fourteenth century. The Chao Phraya basin witnessed both the centrifugal and centripetal tendencies at play. The centripetal force in the mid-eleventh century ushered in a 200-years-long Khmer domination in the Chao Phraya basin, which ended with the rise of allied Siamese states in the early thirteenth century. These states prospered as a result of their taking advantage of the revived trade with Sung China. But it was the ancient state of Lavo with its newly proclaimed capital city of Ayotthaya that emerged victorious in the contest for supremacy in the mid-thirteenth century.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

Department of History Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010
Student's signature
Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาเป็นอย่างยิ่งและขอแสดงความขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วินัย พงศ์ศรีเพียร ซึ่งได้ให้แนวคิด คำชี้แนะ ข้อมูลบางส่วน ตลอดจนแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ ประธานและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดอันประเมินค่ามิได้ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี สำหรับข้อมูลด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพร ภู่งศ์พันธุ์ ตลอดจนคณาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ทุกท่านที่ปลูกฝังวิชาความรู้ด้านประวัติศาสตร์อันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำอันมีค่าและคอยถามไถ่ให้กำลังใจมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณคุณพลศรี จีบแก้ว หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี ผู้บังคับบัญชาที่ได้ตระหนักถึงการพัฒนาศึกษาของบุคลากรในหน่วยงาน และให้โอกาสในการศึกษาต่อครั้งนี้

ขอขอบคุณพี่น้องประวัติศาสตร์ที่ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล คำแนะนำ เป็นเพื่อนคุยและถามไถ่ทุกข์สุขกันเสมอมา คุณเพชรรุ่ง เทียนปิวโรจน์ คุณนาตยา ภูศรี คุณธิษณา วีระเกียรติสุนทร คุณอนุชิต สิงห์สุวรรณ คุณพัชรพรรณ เสือคง และน้องๆ นักศึกษาปริญญาโทอีกหลายท่านที่ไม่อาจกล่าวนามได้ครบ

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ปรางณี เครือจันทร์ ที่ให้การสนับสนุนและเอื้อเฟื้อทุนทรัพย์ ขอขอบคุณคุณสุวัตรชัย มะใบ และเด็กหญิงจิราพัชร มะใบ ที่ให้โอกาส สร้างความหวัง กำลังใจและเป็นแรงผลักดันของผู้วิจัยตลอดมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยคุณูปการของท่านผู้มีนามข้างต้น หากมีข้อบกพร่องสิ่งใดที่เกิดขึ้นในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้วิจัยแต่เพียงผู้เดียว